

Samfundet Frälsningsarmén
Box 5090
102 42 STOCKHOLM

Huvudman

Samfundet Frälsningsarmén, org.nr 802006-1688.

Ärendet

Tillsyn av stödboende för barn och unga avseende Vårsols Stödboende i Jönköping.

Tillsynen har omfattat barn och ungas upplevelse av att bo på Vårsols Stödboende (Vårsol). Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har granskat att insatsen stödboende ges under trygga former och med individuellt anpassat stöd samt att huvudmannen följer sitt tillstånd för verksamheten.

Beslut

IVO har inte uppmärksammat några brister inom de områden som tillsynen har omfattat. IVO avslutar därför ärendet.

Skälen för beslutet

Tillsynen har visat att:

- ⊗ Insatsen ges under trygga former med syfte att förbereda de som bor i stödboendet för självständigt vuxenliv och med ett individuellt anpassat stöd.
- ⊗ Huvudmannen följer sitt tillstånd.

Insatsen ges under trygga former med syfte att förbereda de som bor i stödboendet för självständigt vuxenliv och med ett individuellt anpassat stöd. IVO bedömer att verksamheten bedrivs i enlighet med 5 kap. 1–2 §§ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) om stödboende där det framgår att insatsen under trygga former ska förbereda den unge för ett självständigt boende och vuxenliv samt att ungdomar ska få ett individuellt anpassat stöd. IVO gör bedömningen utifrån vad som har framkommit i samtal med inskrivna ungdomar och vid intervju med föreståndaren och verksamhetsansvarig. IVO redogör nedan för de omständigheter som ligger till grund för bedömningen.

IVO samtalade vid inspektionen med fem av sju inskrivna ungdomar. Sammanfattningsvis fanns det flera gemensamma uppfattningar bland ungdomarna på Vårsol. Alla ungdomar

uttryckte en känsla av trygghet och trivsel på Vårsol. De beskrev att boendet upplevs som en säker och trevlig miljö. Majoriteten av ungdomarna var positiva till personalens bemötande. Flera beskrev i samtalen att de känner sig sedda och uppskattade av personalen. Ungdomarna beskrev också positiva relationer med både personal och andra boende. Ungdomarna berättade att verksamheten erbjuder fredagsmys i den gemensamma lokalen, där det finns möjlighet att lära känna även andra ungdomar. Ungdomarna får stöd och möjlighet att planera sitt stöd med personalen. Några exempel på stöd som ungdomarna tog upp var att lära sig vardagssysslor, att komma i gång med aktiviteter och att söka till universitet. Ungdomarna beskrev regelbundna möten och god kommunikation med handledare/kontaktperson och övrig personal. Samtliga ungdomar var medvetna om de regler som gäller på boendet och var övervägande positiva till dem. Ungdomarna har möjlighet att kontakta personalen dygnet runt. Ungdomarna tyckte att personalen är tillgänglig och svarar snabbt när ungdomarna ringer eller sms:ar.

Föreståndaren och verksamhetsansvarig beskrev i samband med intervju att efter en inskrivning av en ungdom går personalen tillsammans med ungdomen igenom dennes individuella behov och upprättar en genomförandeplan med ungdomen. Stödet anpassas beroende på ungdomens nuvarande situation och behov, och personalen bryter ned målen i mindre delar för att främja självständighet hos ungdomarna. I början deltar personalen aktivt i ungdomarnas vardag, men målet är att successivt minska stödet för att främja ungdomarnas självständighet och förmåga att klara av olika sysslor. De intervjuade beskrev att stödboendet strävar efter att integrera ungdomarna i samhället genom olika aktiviteter, som exempelvis träning på gym. De ser att ju mer ungdomarna engagerar sig utanför stödboendet, desto mer ökar deras självständighet på lång sikt. Arbetet fokuserar på individuella behov.

Nuläget i verksamheten beskrevs som positivt av föreståndaren, utmaningarna som finns rör exempelvis att motivera ungdomarna till samtalskontakter och att hantera psykisk ohälsa. Föreståndaren nämnde att stödboendet erbjuder stöd från Vårsols samtalscenter och personal försöker motivera ungdomarna till att närvara i skolan. Ungdomarna upplevdes av de intervjuade som trygga och säkra i boendet, och daglig kontakt via sms och telefon samt telefonberedskap finns som rutiner. Personalen försöker lösa situationer som uppstår under jourtid, kvällar och nätter, över telefon i första hand, och det finns en målsättning att minimera behovet av fysisk närvaro på natten. Personal kan alltid ta kontakt med chefsjour om det behövs.

Föreståndaren beskrev att begränsningsåtgärder som drogtest och inspektion av rum endast tillämpas vid misstankar kring den enskilde och inte generellt. Dessa åtgärder genomförs då med samtycke och i samförstånd med både socialtjänst och ungdom. Detta sker sällan, vid max tre tillfällen har stödboendet initierat behov av drogtest under året. Drogtester görs inte i stödboendet utan sker hos sjukvården. Umgängesbegränsning har förekommit men då i dialog med både socialtjänst och ungdomen själv utifrån relationen mellan en ungdom och ungdomens förälder.

Det framkom vid intervju med ledningen att fem ungdomar skrivits ut från verksamheten utan att alla mål med placeringen fullt ut hade uppnåtts. För två av ungdomarna avslutades placeringen på deras initiativ eftersom de flyttade vidare, en till en annan stad och en till sin pojkvän. För tre av ungdomarna bedömde stödboendet tillsammans med socialtjänst att placeringsformen inte var tillräcklig för dem. Verksamhetsansvarig beskrev i samband med intervju att frågorna vid lämplighetsbedömningarna inför inskrivning är viktiga för att säkerställa att stödboendet är rätt insats för en ungdom. En erfarenhet som föreståndaren och verksamhetsansvarig gjort är att ungdomar som kommer från en placering på Statens institutionsstyrelse, SiS, ofta har behov som är för stora för att kunna tillgodoses på Vårsol. Föreståndaren upplever att verksamheten har blivit bättre på att göra lämplighetsbedömningar och vid upprättande av dessa är frågor om missbruk och kriminalitet extra viktiga. Det verksamheten fått återkopplat från socialtjänst är också att verksamheten varit snabba att fånga upp om det händer saker kring ungdomen eller när saker förändras.

IVO har i bedömningen beaktat de framkomna uppgifterna som gäller ovan nämnda utskrivningar, men menar sammantaget att huvudmannen arbetar för ungdomarnas trygghet och självständighet, vilket framgår både av samtal med ungdomar och vid intervju med ledningen. Av 5 kap. 1 § HSLF-FS 2016:56 framgår att insatsen stödboende under trygga former ska förbereda barnet eller den unge för ett självständigt boende och vuxenliv. Insatsen bör syfta till att den unge efter tiden i stödboende ska kunna klara sin dagliga livsföring, fungera i skola eller annan sysselsättning, hantera sin ekonomi, ha ett socialt nätverk och ha en meningsfull fritid.

Av 5 kap. 2 § HSLF-FS 2016:56 framgår att barnet eller den unge ska ges möjlighet att få disponera sitt eget boende och få ett få individuellt anpassat praktiskt och känslomässigt stöd. Av de tillhörande allmänna råden framgår att ett eget boende bör innebära att barnet eller den unge tar huvudansvar för sina egna hushållssysslor såsom mathållning, tvätt och städning. Personalen vid stödboendet bör tillsammans med barnet eller den unge identifiera dennes behov av stöd inom olika livsområden och planera för hur stödet ska genomföras.

Huvudmannen följer sitt tillstånd.

IVO bedömer att huvudmannen följer sitt tillstånd avseende målgrupp, lokaler, ålder och föreståndare. Enligt 7 kap. 1 § Socialtjänstlagen (2001:453), SoL, får ett bolag inte utan tillstånd av IVO yrkesmässigt bedriva verksamhet i form av stödboende enligt 6 kap. SoL.

Vårsols Stödboende har tillstånd att ta emot barn och unga i åldrarna 16 till och med 20 år. Verksamhetens målgrupp är enligt tillståndsbeviset barn och unga som kommit som ensamkommande barn till Sverige, barn och unga som lever i en konfliktfylld eller på annat sätt i en otillfredsställande hemsituation och barn och unga som tidigare varit placerade för social problematik. Verksamheten har tolv platser.

Vid tidpunkten för inspektionen var sju ungdomar i åldersspannet 16–18 år inskrivna i verksamheten, sex flickor och en pojke. Fyra av ungdomarna var under 18 år. Föreståndaren och lokalerna var desamma som i tillståndsbeviset.

Synpunkter från ungdomarna

Ingen av ungdomarna framförde vid inspektionen några större klagomål på verksamheten. Alla ungdomar var huvudsakligen nöjda och trivdes i stödboendet. Mindre synpunkter, som exempelvis ökad tillgänglighet till tvättmaskin nämndes. Dessa synpunkter återkopplades till föreståndaren i samband med intervjun.

Underlag

- Verksamhetens tillstånd dnr 4.1.2–24743/2021
- Tjänsteanteckning, samtal med barn, daterad den 16 november 2023
- Inspektionsprotokoll intervju med föreståndare och verksamhetsansvarig, daterad den 17 november 2023

IVO genomförde en anmäld inspektion vid Vårsols Stödboende den 16–17 november 2023. I samband med inspektionstillfället pratade inspektörerna med fem ungdomar samt med föreståndare och verksamhetsansvarig.

Ytterligare information

Före inspektionen fick inskrivna barn och unga möjlighet att besvara en enkät med frågor om de är nöjda med sitt boende, om de känner sig trygga i boendet, om de har förtroende för personalen och om de får vara med och planera det stöd de får. Föreståndaren fick besvara en enkät med uppgifter om missförhållanden, allvarliga händelser och förekomst av begränsande åtgärder. Svaren har, tillsammans med IVO:s övriga kännedom om verksamheten, legat till grund för planeringen av tillsynens inriktning och omfattning.

IVO ska enligt 3 kap. 19 § socialtjänstförordningen (2001:937), SoF inspektera stödboende minst en gång per år och samtala med de barn och unga som samtycker till det.

Beslut i detta ärende har fattats av Susanna Schenberg. Inspektören Rebecca Holf har deltagit i den slutliga handläggningen. Inspektören Carl Fägerås har varit föredragande.